

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
Na pol roka — — — — 1 „ — „
Na štvrt roka — — — — „ 60 „

Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

*Redakcia a vydavateľstvo : Budapešt,
VIII. ker., Józsefkörút 35.*

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Polovačka na divé kačky.

☛ Krestania! kupujte len u krestanov! ☛

Čisté voľby.

Minister vnútra vydal nariadenie, ktoré má byť základom čistých volieb.

V tomto nariadení je len o tom reč, aby sa zachoval zákon v r. 1874. vyneseny, ktorý sa vzťahuje na popis voličov.

Nie nového nenie v tom, aby sa zákon zachoval, a predsa i tomuto sme radi, pretože za časov Bánffyových neboli sme k tomu prikyknúť.

Jako bol zostavený menoslov voličov pod Bánffym, to dobre vieme. Kto mal brčky, nepotreboval mať veľký statok, aby mal hlas, čili volebné právo, lebo vedeli o ňom, že i slepo pôjde za liberálnym kortešom. Kdežto ľavičiaci, zvlášte ale ľudáci volič mohol mať hocaký statok, hocakú kvalifikáciu, vynechaný bol z menoslova. V budapeštianskom Jozefove je opáľfarár, ktorý má päť kaplánov, a bol rok, v ktorom všetkých týchto šiesti kňazov bolo vynechané z menoslova voličov. Istý Horváth v obci Vágvecse bydliači statkár má zeme pod 500 honov, pri voľbe ale nemal hlasu.

Po takom panovaní tedy aj tomu sa musíme tešiť, keď minister vnútra nariadil administrácii, aby sa postarala, že by sa voličia spravodlivo popísali.

Zvedaví sme, či sa popis prevedie tak, ako to káže ostrým hlasom vydané minister-ské nariadenie.

Minister sa vyhráza trestným pokračovaním, jestli by sa kto opovážil proti smyslu a duchu zákona nespravodlivo pokračovať v popisovaní voličov.

Do terajška veľa voličov vynechali z menoslova, a ktorých aj vpísali, chybné zapísali ich meno, tak že pri voľbe nesvedomitý predseda ľahko si dal raly s ľavičiacimi voličmi. U mnohých zas vek bol chybné zapísaný, figliar predseda ale i rozdiel jedného roku použil k odmršteniu hlasu voliča ľavičiaka.

Aby sa v tomto ohľade nespravodlivo nepokračovalo, prvý chvalitebný krok spravil teraz ministerpredseda a minister vnútra Széll, keď v nariadení vyslovil, že každé zneužívanie proti volebnému právu jednotlivcov namerané prísne a ostro bude trestať.

Doposiaľ sa reklamovalo nesprávne shabané volebné právo, lenže v koľkých pádoch nemala výsledku reklamácia. Teraz už — aspoň nádej máme — nebude treba tak často reklamovať, a keď aj hej, minister vnútra Széll sľúbil, že právo, pravda a spravodlivosť musia výnsť na vrch.

Na koľkých miestach darmo žiadali voličia, aby menoslov voličov verejne bol vyvesený, bárs to zákon žiada; a keď chceli osobne zajať k notárovi a ho poprosiť, aby im ukázal menoslov voličov, na koľkých miestach nebolo pána notára doma.

Vyhrážanie s trestným pokračovaním aj v tomto ohľade uvedie premenu, lebo pán notár zhora nie násilie, lež spravodlivosť má prikázanú.

Zvedaví sme na popis voličov, či sa nechá previesť nariadenie ministra vnútra, lebo že by sa naraz taká zmena stala, o tom by sa nám pred pol rukom ani len nebolo snívalo.

Preto ale keby akákoľvek spravodlivosť panovala pod Széllom, nech si nikto nemyslí, že by sme mali prestať bojovať proti liberalizmu. Széll môže spravodlivý byť, liberalizmus ale nie, 25-ročné panovanie liberalizmu je svedkom toho, v jakéj miere je v stave liberalizmus tak hmotne, jako i mravne priniesť krajinu na psí tridsiatok.

Krešťanstvo a liberalizmus vždy zostanú také, jako oheň a voda; tí najväčší nepriatelia Krista sa vydávali za tuhých liberálov; a preto v Uhorsku tuhý kresťan môže byť len tuhým ľudákom.

Jozef Zdoliny.

POLITICKÉ CHÝRY.

Kancelparagraf.

Tá čiastka zákonného návrhu kurialneho súdництва, ktorú kancelparagrafom menujeme, nasledovne znie: Voľba je neplatná a napadnúť sa môže, jestli vyslanec

a) behom troch mesiacov pred voľbou na mieste ku konaniu cirkevných obradov ustanovenom alebo na shromaždení náboženského rázu povedal dačo vplývajúce na výsledok voľby;

b) z toho cieľa, aby jeden alebo viac voličov naňho hlasovalo, alebo na istého kandidáta nehlasovalo, alebo aby sa hlasovania zdržovalo, sľúbil účastenie v prostriedkoch milosti, alebo hrozil upotrebním cirkevného trestu, alebo trestom na druhom svete;

c) predmety náboženskej úcty, alebo také veci, ktoré sú ustanovené k vykonávaniu cirkevných obradov, na shromaždení voličov alebo pri chode voličov upotrebil;

d) alebo účastný je v takom čine, alebo privolil k tomu predbežne a zreteľne.

10. Jestli také veci dakto iný urobil a dokazuje sa, že taký volič, proti ktorému sa také dačo urobilo, hlasoval na vyslanca, alebo zdržoval sa hlasovania a vyslanec všeobecnú väčšinu platných hlasov nedostal.

Ináče tieto riadky sú len čiastkou celého kancelparagrafu, o ktorom neskôr obšírnejšie prehovoríme, a vysvetlíme, ako a čo máme robiť, aby sme zväzť mohli bez toho, že by sme proti tomuto zákonu jednali.

Socialisti, liberáli na svojich shromaždeniach môžu sa radiť, tam môže rečnť, kto chce, u nás u kresťanov ale nechcú liberáli takej slobody dopriať privržencom kresťanských zásad. No my predsa musíme zväzť. Čím viac nás budú tlačíť, tým skvejšie je naše víťazstvo. Cirkev vtedy kvitla najviac, keď ju najiac prenasledovali. Čas pokoja pre cirkev bol obyčajne časom záhuby. Len nek'esať.

Či nemáme bojovať proti terajšiemu ministerstvu? Minister pravosúdia Pósz vydal nasledovné nariadenie v spojení s korgouou: Z ohľadu na 7. a 8. §§ XIV. zákona 1898 nak a tām, aby kráľovské pravotárstvo alebo súd tie ponosy, ktoré u nich zadané sú proti kňazom pre ťažké mravné alebo protivlastenecké výstupy, hneď sdělily ministerstvu náboženstva a síce bez ohľadu na to, či má miesto trestné vyšetovanie, alebo nie? Tak tiež aj platné výroky súdu treba i s odôvodnením ministerstvu náboženstva oznámiť. Za protivlastenecký čin považovať sa musí všetko, čo proti ústave, národnému rázu, jednote, samostatnosti alebo priestornej celkosti, v zákone určenému užívaniu krajinskej reči namerené je, nech sa to

stane v cirkevnej miestnosti, alebo inde, alebo v inej krajine slovom, písmom alebo tiskom alebo obrazom, cirkevnou kázňou alebo iným spôsobom. — — —

Tedy ponosy a oznámenia proti kňazovi namerené, či majú základu, alebo nie, hneď treba ministrovi sdeliť

Bude to ponosov, bude to neprijemností.

Kresťanstvo tedy nič dobrého nemôže očakávať, zakiaľ liberáli panujú, nech je ich hlavou bárs i sám Széll, lebo však člen ministerstva Széla vydal i toto nariadenie!

No my tuším ešte dlhú cestu kalvarie musíme prekonať, zakiaľ si vydobyjeme také polozenie, ktoré našej kresťanskej hodnosti zodpovedá. Bratia, drahí bratia, vytrvajme v boji proti liberalismu, ktorého vez päť kňazov tisne: Komlóssy, Roszival, Hock, Berger a Baskovics.

Zajímavá interpellácia. V sneme Rakús antisemit S. Schneider interpelloval Gudenu a, že shabalo sa jedro číslo „Deutsches Volksblatt“, lebo dokázal, že židia vraždia kresťanské devy na ritualné ciele. Gud nus očnal slovo Schneiderovi, ktorý ale medzi zručným schvaľovaním povedal, že úzdu nebude trpeť k vůli židom. Jeho reči koniec takto znel:

Však len vy neveríte, že by sa našiel minister, ako v Uhorsku, ktorý na utíšenie tisa-eslárskej záležitosti 500 tisíc zl. obetoval? Zasadnutie na 10 minút vyzdvihol maršal, potom sa prešlo na pojednávanie denného poriadku.

Biskupská porada má byť v tom najkratšom čase v Budapešti pod predsedom primášom. Pojednávať sa tam bude nariadenie ministra pravosúdia v Kresťane spomenuté a aj kancelparagraf.

Poukážku na 20 millionov dollarov už vystačila americká vláda; Španielsko totižto za toľkú summu predalo Filipove ostrovy Amerike.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

27. apríla sa pojednával zákonný návrh o kurialnom súdovníctve. Odporúčal ho mameluk Szivák. Molnár dokazoval, že Báffy nedržal za potrebnú pravdomlunosť voči ľudovej strane. Ostro vysúpil proti tomu bodu návrhu, že kto sgituje proti civilnému manželstvu, toho mandát sa zničí. Kancelparagraf je smutnou pamiatkou prenasledovania kresťanstva. Lenže čím viac budú utláčať katolícké duchovenstvo, tým obetivejšie vytrvá pri ňom ubohý ľud. (Zvučné éljenovanie a tľapkanie.) Alex. Mohay v ma meluckom svete rečnil. Jozef Madarász napomenul vyslancov, aby nepodplácali, ale aby sa ani oni ne nechali zakúpiť. Imrich Vester proti kňazom a že-

nám rečníl. Julo V á r o s s y tiež vystúpil proti kancelparagrafu. Žada rozšírenie volebného práva.

28. apríla. K. Kálmán povedal, že liberalismus je trojnásobným hriechom proti Bohu, vlasti a kráľovi. Štát nemôže rozkazať a predpísať, o čom sa má v kostole kázať. Nedovolíme, aby osem-deväť ľudí do prenájmu vzalo vlasť. Kancelparagraf je protivný zákonom Božím a cirkevným. Aby celý zákonný návrh kurialneho súdництва bez zmeny bol prijatý, dlhšiu reč držal minister pravosúdia Plósz. Pri podrobnom pojednávaní sa došlo len na tretí paragraf, ktorého 9. bod na návrh Rakovszkého s §. 170. sa bude naraz pojednávať.

29. apríla. Julo Endrey zazlieva, že by zákonom malo byť dovolené nasycovanie a napájanie voličov. Liberál Veszter tiež nenie s tým spokojný. K. Széll povedal, že z ďaleka prichádzajúci volič môže žiadať občerstvenie od kandidáta. Fraňovi Kossuthovi sa tiež nepáči tento bod návrhu. Rakovszky v záujme čistých volieb v mene ľudovej strany proti liberálom rečníl. Koloman Örley (mameluk) chcel väčšieho vplyvu dopriať notárom pri voľbe, lebo vraj oni sú verní vodcovia ľudu. (Ku príkladu vo Varíne. Red.) No jeho vôli nebolo vyhoveno. Ľudák Jozef Farkas dokázal Thalymu, že kat. kňazi nesebecky slúžia tak cirkvi, ako i vlasti. Ján Asbóth rečníl proti kancelparagrafu, proti ktorému medzi veľkým schvaľovaním sa ohlásil aj Ján Molnár. Po reči Pulszkého prosil Rakovszky snemovňu, aby mu dovolené bolo proti kancelparagrafu v pondelok rečníť.

1. mája neodvisliak A. Kalocsay obratne napádal vládu pre kancelparagraf, ktorý je zvlášte proti kat. kňazstvu namerený. Rakovszky povedal, že nevie, čo je väčšie u Bánffyho, či jeho zlosť, alebo prostosť, smiešnosť a či jeho nesvedomitosť. Obratne rozobral kancelparagraf. Oslovil Szélla, aby alebo to povedal, že v starom duchu liberálnom chce vladať alebo nie, v ktorom páde nemôže udržať kancelparagraf. Gr. Ján Zichy zazlieva, aby kat. kňaz nemohol vyjaviť svoju politickú mienku. Ľud netreba odvracať od duchovenstva. To sa môže stať aj u nás, čo je vo Francúzsku, kde krčmári pálenkou vedú ľud. Proší vynechanie 171. a 172. bodov.

2. mája. Ľudák Pavel Meszlényi obratne napádal nielen Olayho, ale aj celú Kossuthovú stranu. Kancelparagraf je len proti kat. kňazstvu namerený. Michal Juriss povedal, že príde ešte čas, keď sama vláda bude chcieť upotrebiť kancel. Kde sú vraj liberálni kňazi-ablegáti teraz? Veď dľa sv. Písma ten kňaz, ktorý mlčí, je nemý pes. Polónyi sám uznal, že nesprávnemu prenasledovaniu otvorí cestu kancelparagraf. Komlóssy (Visontai: Ja som myslel, že Komlóssy bude zaň rečníť.) povedal, že on zato nenie členom ľudovej strany, lebo on sa len brániť chce, keďže táto napáda. Visontai žid rečníl proti kancelparagrafu. Széll povedal, že on nechce prenasledovať vieru. Veľmi ho mizslo, že ho Rakovszky tak ostro napádal.

Po krátkej ale veľmi vtipnej reči Ľudáka Majora zastával kancelparagraf Horánszky. Horánszky dokázal, že viac šetrí autoritu štátu, nežli cirkve.

3. mája člen Ugronovej strany Karol Szalay rečníl proti kancelparagrafu. Odporúčal zmenu patričných bodov tohoto zákonného návrhu. Žiada, aby osnova dľa návrhu Visontaiho bola zmenená. Odporúča, aby najvyšší trest nepozostával v žalári jeden rok, ale len pol roka trvajúcim, tak tiež peňažitá pokuta aby nepozostávala z 1000, ale len z 500 korún. Minister pravosúdia Plósz čo zatiaľ liberál zastával kancelparagraf. Štefan Rakovszky povedal, že počet zákonov sa z väčším jedným zým zákonom. On nedbá, nech je zákon prísny, ale nech je aspoň aj zreteľný, aby kňaz vedel, kedy jedrá proti nemu. Proti kancelparagrafu hlasovali len ľudáci a Ugronistovia. Z čoho vysvitá, že na liberálov a Kossuthistov nemôžu svoj hlas dať pri voľbe priateľia kresťanských zásad. Szilágyi rečníl v smere kalvínsko-liberálnom. (Kálmán: Hnilý Bánffyov roziner panovania!) V niekoľkých vetách odpovedal Molnár Szilágyimu, s čím zasadnutie koniec vzalo. Interpellácia Visontaiho bola odložená.

Výkaz

peňažných pre bobroveckých pohorcov k farskému úradu bobroveckému doposlaných milodarov.

(Pokračovanie.)

Po 10 zlatých dali: Irma Vouberg v Uj-Mertyáne. Trenčianski a nitrianski robotníci v Dreherovom pivovare v Kameňolome. Trnavská Kapitula. Dp. Jozef Szuly, dekan v Berkešde. Dp. Demeter Zlacký, gr. k. kňaz. Vdp. Koloman Sekerák, opát v Šárošpataku. Vdp. dr. Ľudevít Szely, kanonik v Rábe. Katolícky kruh v Skalici. Filip Šteiner, stolno-belehradský biskup. Meštianske kasíno v Modre. Dp. Imrich Ribányi v Tótgurabe a jeho veriaci. Dp. Adolf Melišek, dekan vo V. Leviciach. Dp. Ladislav Barabaš z V. Kaniže. Dp. Augustin Očvay. Pukanskí r. k. veriaci po druhý raz. Dp. Ján Príhoda v Petrovici a jeho veriaci. „Bazin-Modor-Szt.-Györgyi Takarékpénztár.“ Maria Kmeť z Košíc.

Sbierka v pukaneckom čítacom spolku zariadená 9 zl. 02 kr. Dp. Augustin Fischer a jeho veriaci v Honte, Výnos sučiansko-meštianskej tanečnej zábavy, doposlal Andrej Bruška, Dp. Alexander Holly a jeho veriaci a Dp. Štefan Hulín po 9 zl. Dp. Eliáš Gajdič, gr. k. kňaz, s veriacimi, 8 zl. 15 kr. Ev. obec Priekopa 8 zl. 35 kr. Vzájomná Pomocnica v Klenovci, Budapeštianski r. k. vojenski kňazi, Sbierka Zoltána Szabó, kr. podsudcu v Tenke, „Pomocná Pokladnica“ v Uh. Skalici a „Ľudová banka“ v Novom Meste nad Váhom po 8 zl. (Pokrač. nasleduje.)

Listy Adiny.

Deväťadvadsiaty list.

Drahý môj Otče!

Však som len smutná! Ježiš je väzňom Rimanov! Obviňovaný je vo velezrade. Sami židia ho zažalovali, že kráľom chce byť. Ti žalovali naňho, ktorí by sa najviac boli mali tešiť jeho príchodu. Lenže ja sa nebojím oňho, lebo svojou všemohúcnosťou vtedy sa vysvobodí, kedy chce. Nikto to nevie pochopiť, prečo sa nechal chytiť. Po zjedení veľkonočného beránka šiel na vrch Olivetský, a tam pod jedným stromom sdělil svojim učedníkom, že prišla jeho hodina, v ktorú svoje dielo dohotovíť musí. Ján nám ďalšie prípadnosti takto opísal o ňom: Večer to bolo, keď stienom bola krytá dolná časť vrchu Olivetského. Všetci sme zronení boli, badali sme nehodu. Okrem iškariotskeho Judáša všetci učedníci sme po hromade boli. U Judáša bola pokladnica, v meste bol, aby zaokryl výdavky s večerou spojené. Pri tejto večeri zreteľne povedal Ježiš, že jeden z nás dvanástich ho zradí. Keď nám to povedal, všetci sme boli zronení a pýtali sme sa, kto to môže byť? Ja som sklonil hlavu svoju na jeho pleco a pýtal som sa, aby mi sdělil, kto je to, abych prekázil ten zlostný úmysel; — Ježiš mi s úsmevom odvetil: Milovaný bratu, nevieš, čo chceš urobiť. Syn človeka musí byť zradený, beda ale tomu človekovi, ktorý ho zradí. Ejhla ten je to, komu ja omočenú skyvu chleba podám. Judáš to bol, ktorému povedal Ježiš: Čo činiš, čiň chytro. — Judáš hneď vstal a bez slova sa vzdialil. Behom dakoľkých chvíľ ticho bolo. Strachom sme boli opanovaní. Akejsi hroznej prípadnosti sme sa obávali. Ježišova tvár pokojná bola. — Moji synovia — prehovoril Ježiš — už len máľučko budem s vami. Prišla hodina ľúbenia. Pamätajte na moje slová: Milujte sa vo spolok! Dľa tohoto vás bude každý znať, že ste moji učedníci. — Peter prosil Ježiša, aby nás neopustil; potom sme ho všetci prosili, aby medzi nami zostal. On nám ale odvetil: Synáčkovia, ja vás musím opustiť, kam ja idem, vy ma ta nemôžete nasledovať. — Prečo bych nemohol ísť za tebou? Ja dušu svoju položím za teba, a tak aj ostatní učedníci tvoji, — povedal Peter. Potom som sa zas ja pýtal Ježiša, prečo by sme nemohli s ním ísť; on mi odvetil: Jako Abraham svojho syna Izáka k drevu priviazal, tak aj môj Otec ma nechá k drevu priviazat, a čo obetu ma nechá zabíť za hriechy svojho ľudu. — Nie, nie, pane! Ja aj svoj život obetujem za teba. — Dušu svoju položíš za mňa? — pýtal sa ho Ježiš. — Amen, amen pravím ti, nezaspieva kohút dvakrát, zakiaľ ma trikrát zapreš. — Ja bych ťa zaprel, Pane? pýtal sa Peter. — Ano, Petre — odvetil určite Ježiš, ty zapreš, že si ma kedy poznal, lebo príde chvíľa, v ktorej sa každý len vyznaním toho oslobodí, že nepozná Nazarethského Ježiša. A vy všetci budete trpeť za mňa v tú noc; s hanbou vyznáte, že ste moji učedníci. Všetci ma opustíte, lebo je písano: Porazím pastiera, a rozprehnú sa ovce stáda. Keď videl Ježiš, že sme všetci zronení, ba Filip nahlas plakal, toto nám povedal: Nermúcte sa, ja vopred idem, abych vám pripravil miesto v dome Otca môjho. — Však sú len dve izby v dome otca tvojho v Nazarethe — odvetil Tomáš — akože by sme tam mali všetci miesta? — Tomášu, ja o nebeskom Otcovi mluvim, v ktorého dome je veľa bytov. — Potom zreteľne povedal Ježiš, že on zomre, lenže skrze jeho smrť my k večnému životu prideme v raji. Všetko sme nerozumeli, tolko sme ale vedeli, že nás zanedlho opustí. Veľmi sme boli smutní.

Konečne povedal: Hybajte za potok Kydrón do tej zahrady, kde sa tak radi prechádzame. — Medzi nami šiel, aby ho židia nevideli. Už svietil mesiac. Išli sme na vrch Olivetský. Konečne postál Ježiš reknúc: Už prišla hodina mojej zkušky. Moje dielo je dokonané. Rád bych sám bol! Zostaňte tu a hľadajte, lebo nás hľadať budú. Petre a Jakube, podte so mnou; chcem sa modliť.

A mňa nepojmeš so sebou, Pane? pýtal som sa ho smutno. — Miláčku, tys vždy bol so mnou, ani teraz ma neopustiš. — Osem učedníkov tam zostalo, aby pozor dali na nepriateľov Ježiša. Keď sme už na dosť skrytom mieste zahrady boli, postál reknúc: Zostaňte tu, ja ďalej idem modliť sa. Asi na hodenie kameňa ďalej šiel, tam si kľakol pod jednou olivou. Jedna visiaca haluz ho zakryla pred nami. Bál som sa, že naraz zmizne, potiehu som k nemu šiel, klačal a medzi hlbokými vzdychami sa modlil. Jeho hlas strach a hrúzu zradzoval. Naraz veľká skvelosť sostúpila z neba, jeden anjel sa tam zjavil a zdvihol ho. Aj Peter prišiel ku mne, mysliac si, že ta dakto so svetlom prišiel. Kývol som Petrovi, aby sa ani nepohol. Smutná úzkosť sedela na tvári Ježiša; na jeho čele sme videli krvavý pot; hrozná trápenie ho muselo mučiť. Tak sa nám zdalo, že ho anjel teší. Jeho tvár už nebola taká zamračená. Naraz nahlas zvolal: Otče môj, nie moja, ale tvoja vôľa sa staň. — Potom anjel zmizol. My sme sa ale ani nepohli, tak sme boli prekvápení. — Maria pretrhla reč Jána, a sa ho pýtala, či ten anjel aj krýdla mal? — To som nezbadal, rozprával ďalej Ján. Keď sme videli, že je Ježiš pokojnejší, nechceli sme ho myliť v jeho utiahnutosti, vrátili sme sa na svoje miesto, kde Jakub spal. Do času sme sa shovárali o tom zjave, ponevác sme ale aj my ukonaní boli, zaspali sme. Naraz nás zobudí hlas Ježiša: Čo spíte, moji synovia? No už uplynul čas hľadania, ďalej môžete spať; už nepotrebujem vašej pomoci. My sme ale nechceli ďalej spať a šli sme s ním k ostatným učedníkom, ktorí tiež spali. — Vstaňte a hybajte! zvolal Ježiš takým hlasom, že sa všetci prebudili, — už sú tu, ktorí mňa hľadajú. — Kroky sme počuli. Na prostriedku zahrady sme videli hrbu ľudí. — Utekaj, Majstre! Bežme k Bethanii, lebo tu sú tvoji nepriatelia — povedali sme Ježišovi. — Nie — odvetil — ja musím plniť vôľu Otca. Musím sa odovzdať do rúk týchto ľudí, lebo ináč by sa nevyplnilo pismo. Utečte vy, ja ta musím ísť, kam ma povedú. — Nie, pane — odvetil Peter — ešte máš čas ucieť; keď ale tu ostaneš, brániť ťa budeme. — V podobnom smysle mluvíli aj ostatní učedníci. Ježiš im ale povedal, že nevedia, čo hovoria, lebo jeho hodina už prišla. Keď tí ľudia blízko prišli, celkom som bol prekvápený, keď som na ich čele Judáša videl. On ich dovedol, lebo len on vedel, kde býva Ježiš o takom čase. Rovno k Ježišovi šiel, bozkal ho a riekol: Zdrav buď, Majstre! Teším sa, že som ťa našiel. — Judášu — odvetil Ježiš — poľúbením zradzujes syna človeka? — Keď Judáš tieto slová slyšal, povedal ostatným: On je to, chyťte a sviažte ho! — Vtedy tí ľudia — bolo ich asi dvesto, a to tí najplanší — chceli Ježiša chytiť. Peter a Jakub ho chceli brániť; ja som nemal zbroja, som sa mu tedy len na prsia hodil. Doktorí opovázľivi už celkom blízko boli. Peter jednemu odľal ucho. Na to ešte bližšie prišli. Ježiš sa ich pýtal: Koho hľadáte? — Všetci sa zhákli, na zem padli a ani sa len nepohli. — Pane — zvolal prekvápený Peter — keď ich tak vieš nalakať, nemáš sa čoho báť. Či nemám aj Judáša šablou prebodnúť? — Nie, radšej schovaj šablú, aby videli, že len tolku moc majú nado mnou, koľkú im ja

dám. — Medzitým hore vstali, hlavný kňaz zkríkol, že ich Ježiš len čarodejníctvom shodil na zem. Všetci sa vrútili na Ježiša; my sme ho nemohli obrániť, nás odohňali, Ježiš sa ale do ich rúk dostal.

Drahý môj Otče, pri týchto slovách Jána všetci sme začali plakať. Nemohli sme pochopiť, ako sa mohol dostať Ježiš do rúk svojich nepriateľov, ktorých jedným kývnutím na zem hodil, veď tí ho iste usmrútia. To nás prekvápilo a strachom naplnilo. V jednej chvíli sme pochybovali o Ježišovej moci, že o život príde, v druhej chvíli sme zas nádejou boli naplnení, že zvíťazí nad svojimi nepriateľmi. Zajtra snáď viac budeme vedieť. Jeho slub nás ale uspokojil: Teraz neviete ešte, ale budete vedieť a veriť, že ma naozaj Boh poslal! Čakajte a verte, všetko budete vedieť, čo teraz ešte nerozumiete. Keď ma budete vidieť v zkuške a uponížení, neklesaj vaša viera. Preto som prišiel na tento svet, abych zvíťazil, lenže prv sa uponížiť musím.

Drahý môj Otče, naozaj veľké uponížení je to, že sa tento prorok nechal tak poviazat a odvliečť. Nádej a pochybovanie sa pasujú v našom srdci. Zabudla som napísať, ako chytili Ježiša. Ján nám to takto rozložil: Keď kňazi vložili ruky na Ježiša a ho poviazali, hrozný šuchot sme počuli v povetří. Každý sa hore díval, ale sme nič nevideli. Ježiš vážnou tvárou zvolal: Slysíte, že som nie zbavený nebeskej pomoci. Len prosím bych musel Otca, a 12 zástupov anjelov, ktorí sú teraz so šablami nado mnou a brániť ma chcú, hneď by poslal, aby ma oslobodili. Lenže ja nechcem svoju moc použiť ku svojmu chosnú. Len také prostriedky upotrebím, akými vládne človek. Preto som prišiel na svet. Idme už. Potom do mesta viedli tí nezdarní ľudia Ježiša; aj iná zgerba sa pripojila k nim. Veľmi veľký posmech robili z neho. — Ján mal na sebe oblek rímskeho vojaka a tak šiel za Ježišom; všetko počul. Ježiš mlčal. Najprv ho k Hannášovi viedli, ktorý mal najväčší vplyv na ľud. To bolo skoro o polnoci. Hannáš vyšiel na strechu v nočnom kabáte. Keď počul, že je to Ježiš, od radosti hneď sišiel na dvor. Keď Ježiš ani slova neodpovedal na jeho otázky, ešte tuhšie ho nechal sviazat a ku Kajfášovi ho poslal. Mnohí kričali: Na kríž s ním! Rímski vojaci ho k Pilátovi chceli zaviesť. Jeden vojak Emiliusa poznal Jána a ho aj chytil; Ján sa mu vytrhol a aj kepeň mu nechal v rukách; lenže predsa sa mu podarilo na sucho obísť. Okrem Jána je u nás aj iných päť učedníkov Krista. Všetci sme zronení. Dvaja-traja učedníci Ježiša začínajú pochybovať o tom, či je on Mesiasom. Ja ale pevne verím, že je on od Boha poslaný Mesias. Lebo však mnohé zázraky činil. Len vtedy bych sa vzdala všetkej nádeje, kebych videla, že ho nepriatelia zabili. Moje oči sa kúpu v slzách, už nevládzem viac písať.

Tvoja zarmútená dcéra

Adina.

Tridsiaty list.

Drahý môj Otče!

Neviem, ako mám začat tento list. Od strachu som už i život zunovala. Sklamaná nádej je mojím podielom. Židia dnes ráno ukrižovali Ježiša. Moje oči sú samá krv od plaču. Toho múdreho, dobrého a mocného proroka života zbavili židia. Už je pochovaná naša nádej. Na veky zostaneme pod jarmom Rimanov. Už nezazre Izrael Mesiasa. Aj jeho učedníci sú v zmätku a strachu. Ach a tomu všetkému je na príčine len bezbožnosť Izraela. Čo-že si počneme? Seba nemohol osvobodíť, iným ale jak mocne pomáhal. Kňaz Abner

posmech robí práve teraz z ujca Amosa: Tam je váš Mesias! No veru ste veľkého proroka mali! V maštali sa narodil, zomrel ako zlodej. Či som nepovedal, že od diabla musí on pochádzať, keď proti kňazom rečnil? — Amos mu nič neodvetil. Hanbí sa a zronený je. Kajfáš odmenu sľúbil tomu, kto by aj učedníkov Ježiša pochytal. Títo sú rozprchnutí, boja sa vyznať, že kedysi poznali a videli Ježiša. Ochranou Amosa je jedine jeho kňazská hodnosť. No ale povedzte mi, Drahý Otče, či môže byť klamateľom ten Ježiš, ktorý také nebeské pravdy hlásal, tak sväto žil, tolké zázraky činil? Všetci len veľmi miloval Boha. Ach nijako sa mi to nevie vmestiť do hlavy, že by on klamateľom bol! A predsa kde je teraz moc, tron, zákony jeho? Rímske zákony ho na smrť odsúdily. Tento nepredvídaný následok všetkých nás zhrozil. Sám Ján bedáka a plače. Sama Maria ho teší. Ján jej ale takto odpovedá: Neustávaj sa, Maria, moja nádej už nemá základu! On zomrel, veru zomrel! Všetko je už tam! Vidím, že som ho viac miloval, ako zaslužil. Miloval som ho, ako syna Najvyššieho, a predsa ako človeka som ho videl zomreť. Položil som ruku na jeho srdce, ale toto tvrdé a chladné bolo, ako skala. Nemal moce nad smrťou! On zomrel! S ním zomrela aj nádej Izaela. — Ale však môže z mŕtvých vstať, keď aj Lazara vládol vzkriesiť, — odvetila Maria. — Áno, lenže keď Lazara vzkriesil, vtedy on žil, lenže teraz je on mŕtvý, a ako by sa mohol mŕtvý vzkriesiť? On už nevstane, nedýcha viac — odvetil Ján.

Drahý môj Otče, uznám, že som chytrácky jednala, keď som Ježiša za Mesiasa uznala. Ach, však nás len potrestal Boh! Veľké tajemstvo je to, že on, ktorý taký bohabojný bol, ako mohol byť takým klamateľom? Smrť ho premohla, a tak vidno, že on bol synom Jozefa a Marie. Všetci len hroznou smrťou opustil svet. Maria tiež vela trpela, nielen jediného syna ztratila, ale s boľastou musela vidieť, ako zutekali tí, ktorí sa k nemu najvernejší zdali byť. Teraz je u nás, na rozkaz Ježiša so sebou ju pojal Ján. O samote je. Hrozný je jej polozenie. — Oh, oh, že ma taký žiaľ potkal, povedala, keď k nám prišla. Beda mne pod farchou žiaľu stonajúcej. Už cítim, čo mi predpovedané bolo, že moju vlastnú dušu prenikne meč boľasti. Oh kedy-že príde deň potechy!

Vidíš, Drahý Otče, všetci sme zronení a žiaľom naplnení. Jeho smrť je našim smútkom. A predsa sa nám to nemôže vmestiť do hlavy, že by nás on bol oklamal. Slysíte ale, čo sa s ním ďalej stalo. V poslednom liste si čítal, že zrada Judáša ho odovzdala židom. Nepriatelia ho poviazaného vliekli do mesta cez cisársku bránu. V tretiu hodinu nočnú hrozný krik zgerby prekazil tichý pokoj nočný. No radšej ti podám riadky Marie, ktoré ona Marte poslala: Vyšla som na strechu domu čelade a videla som ľudí s pochodňami, ktorí k nášmu domu prišli. Odporní ľudia to boli. Aj kňazov som videla medzi nimi, ktorí ich huckali. Päť Rimanov viedlo jedného mládenca. To bol Ježiš. Isto kráčal, ale veľmi bládny bol. Ja som plakala s Adinou; Ježiš hore pozrel a ticho povedal: Deéry Jeruzalema, neplačte nado mnou, ale nad sebou! — Vtedy ho jeden kňaz po ústach udrel. Rímski vojaci ho ochránili od ďalšej bitky. Keď už odišiel ten smutný sprievod, pozrela som na Adinu, ktorá bladá bola, ako stena. — Čo znamená tento hrozný zjav? — zvolala Adina — on nezomre, jeho nemôžu zničiť. On sa len preto odovzdal do rúk židov, aby ich tým istejšie mohol zničiť. — Zakaľ sa takto shovárali, Drahá Marto, jeden tmavý človek sa pritúlil k nášmu domu. Amos práve vyšiel s po-

chodíou, aby šiel sa dívať, čo bude s Ježišom. To bol Peter pri tej stene; vytiahnutú šablu držal v ruke. — To si ty, Petre? Kto kázal chytiť Ježiša? Čo on vykonal? — Ach, ten krvožiznivý a pomstivý Kajfáš ho chce zničiť — odvetil Peter, — veľkou summou peňazí podplatil ľudí k tomu cieľu. Hybaj rabín, zomreme s ním! — A Peter tak tuho začal kráčať, že môj otec nestačil s ním ísť. Vyše hodiny sme nič nepočuly. Adina by bola ta šla, kebych len nebola odhovorila. Však je len hrozná táto noc. Kedyže už bude svitať? Adina otcovi píše list, ja zas tebe. Adina ešte vždy úfa, že sa Ježišovi nič nestane. Včas ráno ti pošlem tento list skrze Aleša, abys i s Lazarom k nám prišla. Adina domnieva sa, že Ježiš len preto nechal sa chytiť, aby tým slavnnejšie zvíťazil. Už jedna hodina uplynula od písania týchto riadkov. Veľký krik počul: Ukrižuj ho, ukrižuj ho! Ján je teraz tu. Kňazi radia, aby Ježiš usmrtený bol. Ján tvrdí, že sa Ježiš nemá čo báť svojich protivníkov; Ježiš vraj o dakoľko hodín vystúpi čo taký kráľ, akého ešte nebolo! Nech ho chráni Boh Jakuba! Ján obliekol kepeň môjho otca a šiel do chrámu, aby vedel, čo sa deje. Bojím sa, že ho poznajú a chytia; lebo židia tak nenávidia učedníkov, ako ich majstra.

Jedného posla sluhu Emiliusa poslala krásna manželka Piláta, Lucia Metalla, k mužovi. Pred našim domom sa mu kôň potkol a padol, a on bez seba ostal. My sme mu na pomoci holy. Keď k sebe prišiel, povedal nám, že Lucia nechala prosiť Piláta, aby oslobodil Ježiša, ktorého čo veľkého kráľa videla vo sne; korunovaný bol hviezdami neba, na zemi mu ležaly nohy, všetky národy sa mu klaňaly; pohanskí božici a bohyně k jeho nohám kládli svoje skvelé koruny, čo Boh bol pozdravovaný.

Ten sluha potom ďalej jazdil. My sme sa veľmi tešili tomu odkazu. Drahá Marto, už sú tri hodiny po polnoci, zima je. Ďalej už nevládzem písať. List ti hneď pošlem, akonáhle sa otvorí brána mesta. Môj otec už domov prišiel: ľud žiada smrť Ježiša. Len jeho božská moc ho môže oslobodiť. Pilát nemá teraz moc vojakov, neopováži sa ľudu protivíť. Ježiša nechce nevinne odsúdiť, ale aj pomsty ľudu sa bojí. Teraz prišiel k nám jeden veľký chlap so škaredou červenou bradou, rúcho jeho bolo otrhané. V pravej ruke držal mešec, a v tomto boly peniaze. Môjho otca chytil za ruku a krčovitě kričal: Či on dovoľí, aby sa to stalo? Dovoľí? — Čo? Judášu, o kom hovoríš? Či si sa zbláznil? Veru sa nedivím po tom, čos v noci vyvedol! — Či zomre? však sa môže oslobodiť, stranok mu je len cvernou. — Nie, nie poviazali ho, riekol smutno môj otec, — on sa nebráni, bojím sa, že sa podrobí vôli nepriateľov. — Judáš ten mešec o svoju hlavu udrél a usiel celkom zúfale volajúce: Oslobodím ho. Kňazom vrátim peniaze. On nesmie zomrieť. Kebych bol vedel, že neučini zázrak, nebol bych ho predal. Ja som myslel, že aj peniaze dostanem, a predsa sa on vyslobodí z rúk nepriateľov. Oh vyslobodím ňa, nevinný božský muž; tys nevinný, ja som ale hriešny. Oh že som to ja nepredvidel. Nie, ty nesmieš zomrieť! — My sme sa všetci divili nad tým, čo sme počuli. — Aha — povedal môj otec — Judáš si myslel, že od kňazov peniaze dostane, a ich oklame, lebo dôveroval v moci Ježišovej. Teraz ho už hryzie svedomie, lebo vie, že božského muža predal.

Už bol deň. Pilát podpísal ortel smrti. Ukrižujú Ježiša. Ja ale tak, ako Judáš, ešte ufám, že pomocou mimoriadneho zázraku sa vyslobodí sa Ježiš. — Drahý Otče, takto znie zpráva Marie, ktorú Marto poslala.

Prijmi ju tak, ako by som ju ja bola písala. Od nepokoja som nemohla písať. Teraz ale je už po všetkom, Ježiš v hrobe leží, zas ti budem písať. V najbližšom liste ti opíšem, čo zkusili Amos a Ján v tú noc. Dnes večer pôjdem k jeho hrobu. Bárš nás oklamal, predsa ho milujem. Oh kebych len čím skorej mohla zabudnúť naňho. Vo všetkom sa do ázal byť synom Božím, len v smrti nie. Smrť celkom vykorenila našu nádej a dôveru k nemu.

Teba milujúca smutná dcéra

Adina.

Ozvena na článok: „Pút na Kalváriu“ v čísle deviatom „Krestana.“

(Pokračovanie.)

O narodení Pána Krista spieva cirkev svätá v antifone: „Tu, quae genuisti natura mirante Tuum sanctum Genitorem, Virgo prius ac posterius“ „Ty čos porodila na podiv prírody Svojeho svätého Stotročila, Panna pred i po porodení“ Alebo dia d u ého prekladu: „Priradenosť sa sdesila, keď si Sotročiteľa porodila“ Pírcoda v nemom úžase, s táznou a zdesením ustúpila pred velebnosťou Tvojeho panenstva, lebo zákony prírody zastavené boly, keď sa Syn Boží, Boh a človek narodil z Teba, o Matko podivná! Pri pôrode velebnosťou Božstva ožiarená Matka Božia zostala Pannou, lebo jako učiteľia cirkevní hovoria, nie tak, ako iné matky, podrobená bola zákonom prírody Matka Božia, lež Syn Boží pri narodení svojom vzal na seba stav oslávenia, v jakom je teraz človečenstvo Jeho v nebesiach na pravici Otca a v Betcharistii, a tak sa z Panny narodil na tento hriešny svet, aby ho vykúpil a spasil.

Nesmieme tu z očí pustiť tú pravdu, že Syn Boží Boh a človek spolu, bol Pán prírody a Pán zákonov prírodných. On ani podľa človečenstva nebol sluha a otrok prírody, a ani podľa Tela nebol podrobený pod mocou hmotnej prírody a zákonov fyzických, lebo Telo Jeho bolo Božie Telo. V tom okamžení, jako spojil Syn Boží Božstvo svoje s človečenstvom, Telo Jeho bolo prežiarené velebnosťou Božou a patrila Mu už vtedy, keď pod Srdcom Panenky Marie spočíval, tá sláva, ktorú teraz má v nebi na pravici Otca a vo Svätosti oltárnej. Syn Boží chcel sa ale uponižiti, a práve preto násilne naschvál zdržoval a oddialil od Tela svojho žiaru a slávu Božstva, tak že ľudia za 33 roky jeho pozemského žiavbytia nevideli v ňom len obyčajného človeka, nám podobného. Práve v tom záležalo nesmierne uponiženie sa Syna Božieho. Oblakom chudoby, poníženosti zastieral za 33 roky slnce slávy svojej, aby blesk Božstva Jeho, ktorých prežiarené bolo i Telo Jeho, neoslepil a neodplašil ľudí hriešnych od Neho. Len na vrchu Tábor pri premenení prebleskla sláva táto za chvíľu cez hmlu uponiženia. Keby sa bol chcel Pán Kristus vo svojom prirodzenom, riadnom stave ľuďom ukázať, vtedy by i v Betleheme, i v Nazarete,

i na Kalvarii, bol sa musel tak zjaviť, jako asi na vrchu Tábor, kde sa mu svietila tvár jako slnce, a oblak jasný obklopoval Ho. — Aj zákony fyzické hmotnej prírody nemaly moc nad Telom Ježiša Krista, a síce preto, lebo to Telo bolo Božie Telo. Toto Telo Syna Božieho nebolo podrobené zákonom ťarchy, príťažlivosti, gravitácii, času a priestoru. To ukázal Syn Boží keď nad priepasťami hlbiny morskej kráčal po vodách, jako my po kamennej ceste, bez toho, žeby sa bol ponoril. Voda v mori mala tú istú vlastnosť, čo predtým, nezostala tvrdá a ztuhnutá, bola voda jako pred tým, ani zákony prírody ťarchy telesnej sa nezrušily a nevyzdvihli; len Pán Kristus ukázal, že nad Telom Jeho Božským zákony príťažlivosti a ťarchy nemajú moci a vlády. To isté sa stalo s Telom Božím v hrobe složeným. Zákon prírodný je, že telo ľudské, keď sa duša oddiali od neho, rozpadne sa v anorganické čiastky a proky, a ústrojnosť žil, svalov, nervov, krve sa rozide a zruší. Nad Telom Pána Krista nemal moci tento zákon prírodný, lebo to bolo Telo i v hrobe spojené z Božstvom Syna Božieho, Telo Božie. Preto to Telo v hrobe nehnulo a porušenia nevezalo. Keď z mrtvých vstal Syn Boží, zjavil sa telesne Apoštolom, keď zamknutí schovaní boli v jednom dome. Zamknuté dvere neboly žiadnou prekážkou jeho Božiemu Telu.

Múr, skala, drevo, hmota, priestor, nehatí v pohybe oslávené Telo Syna Božieho, prečo? lebo zákony hmotnej prírody nemajú pánsťvo nad Telom toho, ktorý je Pán a Stvoriteľ prírody a Pán zákonov prírodných. Tak aj oheň, zima, víchor, svetlo a tma nernajú žiadneho vplyvu na oslávené Telo Syna Božieho v Sviatosťi Oltárnej a na nebeskom trône jeho na pravici Otca. Toto Božie Telo neni podrobené ani zákonom času a priestoru. V jednom a tom istom okamžení je Božie Telo prítomné na bezpočetných oltároch i v nebi i na zemi i na východe i v západných krajinách, a ten istý Bohčlovek je dnes prítomný s Telom svojim v mojom farskom kostolíku, ktorý bol pred dvetisíc rokmi vo večeradle pri poslednej večeri.

(Dokončenie nasleduje.)

Konvalie.

(Vypráva babička vnučke svojej dľa „Hirnök“-a.)

Keď som ja taká mladá bola, ako si ty Marinka, veľkou mojou obľubou bývalo celé hodiny v tichom lese (háji) samotne sa bavíť.

Mala som totiž v leso obľúbené miesto, malú drevenú kapličku, v ktorej milá mať dala sochu Panny Marie postaviť, pri ktorej každú sobotu kahanček horeť musel. Dobrá moja matka cítila sa byť povinnou dať toto spraviť, bo na prímluvu Panny Marie z veľkej nemoce vytrhnutá bola; týmto tehdy činom

vďaka svoje na javo dala o proti najsvätejšej Matke. Ja som chodievala na toto vyvolené miesto modlievať sa, a kvetinkami v každej časte roka ozdobovať nezabývala.

Raz, idúc práve v sobotný deň, išla som prázdnu rukou, bo všetky možné kvetiny z našej zahrady pobrali do kostola na zajtrajšie hody, a mne nezostalo ničoho.

To ma veľmi hnetlo, a tak sadla som pod košatý strom, trápená súc myšlienkou, kde asi vziať pár kvetinových parutek najsvätejšej Panne... Slnko ma i počínalo páliť, vstala som tehdy, smutná súc, a brala som sa ku kapličke. Tu však k môjmu najväčšiemu potešeniu zbadám, že jedno známe dievča — Veronka — blíži sa ku mne týmito slovami:

— „Jestli vás paničko neobrazím tymato kvietky, ráčte ich prijať.“

— Ach, ďakujem ti milá Veronka! Ty si mi práve vhod prišla. Ani inák nemyslím, než že ťa práve sv. Panna ku mne nastrojila...

— „S táta Panna?“ — pýta sa Veronka.

— Ano, Veronka, hovorím jej, bo vidíš práve som sa trápela myšlienkou, že Matke Božej nemôžem ani len býľku kvetín doniesť, bo všetky vzali do kostola. Teraz však som natešená, že prázdne nejdem. Ale máš-li ešte aj viac kytiek.

— „Mám ver, paničko, odvetila deva, ale tie nesiem do fary predať; bo viem, že to potrebujú....“

— Vieš-li Veronka — mluviac myslela som jedno — daj mne tie kvetiny, ja ich odkúpim, ale buď istá, že vo fare už dosť majú. No, dáš ich mne?

— „Veľmo vďačne, paničko; a síce polovic za peniaze, bo sme i chudobní, ostatnie darujem svätej Panne.“

— Dobre tehdy, stávka stojí — vravela som radostne — poďme do kapličky.

Veronka vďačne išla so mnou, a po ceste vyprávala svoju biedu, bo matka chorá leží, a bárs lekár včera predpísal jej liek, ale nemajú si ho za čo kúpiť, preto som išla sbierať kvetiny, ufajúc, že za utržené peniaze kúpi matke liek.

Kým takto Veronka vyprávala, dušou mojou šľachetná myšlienka preletela, i zdalo sa, že anjel strážca šeptal mi: „To učiň, bo lepšieho venčeka sv. Panne nad to dať nemôžeš.“ Prišli sme do kapličky a ozdobily Matku Božiu. Bola to radosť!!

Potom sme sa modlily ruženec za obsiahnutie zdravia Veronkynej matky. Ach! ako vrúcne modlila sa tá deva! „Nemožno — šuškala som si — aby ju Matka Božia, to „uzdravenie nemocných“ nevyslyšala“. Vyslyš ju Matičko Ježiša, vyslyš, a prímluvaj sa za ňu, — vzdychala som celým srdcom.

Po modlitbe išly sme do lekárne pre liek, tento som ja platila, a lekárnikovi zanechala, že od dnešku ja platíť budem lieky deve tejto. Veronke ligotavý zlatník som vtisla, zanechajúc jej, aby za včas rána prišla oznámiť, či sa matke poľahčilo.

Bolaže to radosť pre veronku! So slzami vravela: Nech vás milá paničko sv. Panna požehná, a náhlila domov. Mne však toto povedomie tak dobre padlo na duši, že som totiž moje predsavzatie splnila, čo doista slúžilo za milší darček sv. Panne, než bárs aj aký diamantový veniec — so studeným srdcom.

Veronka na druhý deň včas ráno doniesla zvesť, že matke jej o veľa sa uľahčilo; preto i liek sme opätovaly; na obed dobrej hovädzej polievky a zapravené kurča poslaly sme jej metke, ba ja — s dovolením matkyným — navštívila som ju.

Veru veľmi biedno to tam vyzieralo u matky Brunovej; v okamžení pochopila som, že tu väčšej biedy jesto, ako bych sa bola dľa reči Veronkinej domnievala. Ale som i zaraz slúbila, že sa u mojej matky primlúvim, aby im časom robotu dala. Tomu sa ubohá žena zaradovala, nevediac dost slov najst k vďakočineniu.

Moja dobruška matka srdečne rada zplnila žiadost moju, a keď Brunová vyzdravela, prišla k nám do roboty, ale v pár dňoch tak si ju matka zaľúbila že si ju aj do domu vzala. Veronka u nás slúžila, a tak so mnou každú sobotu do kapličky chodievala k sv. Panne, i vďaky vzdávať neustávala za to dobrodenie, ktorého sa jej u nás dostalo.

— „Lebo, vedte paničko, — vravela Veronka — ja som po celej ceste vtedy s tyma konvalinkami prosil neprestávala sv. Pannu, aby nám u Boha svojou mocnou prímluvou vypomohla. A hľa! nielen že nám v tejto potrebe — chorobe — vypomohla, ale celé naše polozenie tak šťastlivo premenil ráčila. Budiž za to nekonečná chvála sv. Panne.

— Z toho to naučenie máme, milá Veronko, — odvetila som jej, — že sv. Panna nezanechá tých, onižto dúfajú v nej; preto voždy obráťme sa k nej v každej našej potrebe a nehode.

Potom som ešte dodala: Mne ale nebe poskytlo tak peknú príležitosť k dokazaniu nekonečnej lásky o proti Matke Božej nie len kroz veniec darovaný z konvalínek, onižto i uvädne, ale veniec nevadnuci zásluh plný milosrdný ten skutok, onižto odplatu večneho blahoslavenstva za podiel mať bude. „

Tak dokonala bábicka vnučke svojej. A vy láskavi čitatelia, kde sa vám len príležitosť naskytné, zvlášť teraz v mesiaci máji ozdobujte sochu Matky Božej vencami rúž a konvalínek, ale ešte vic — šlachetnými skutkami!

Pochválen buď Ježiš Kristus! Zdravas Maria!
Tvoj najmenší sluha: *Ján Klauček*, učiteľ.

OHÝRNIK

Kráľovská milosť. Jeho Veličenstvo omilostil kočiša Neubauera na doživotný žalár. Bol odsúdený na smrť pre vraždu vlastnej ženy.

Smrť. Andrej Marczényi, pensionovaný farár zborovský v 75. roku veku a v 50. roku kňazstva svojho v Rártfe. — V Skalici zomrel Eduard Mitták, predseda tamejšej sporiteľne, v 55. roku veku svojho. — 107 ročná žena zomrela v Temešváre 1-ho mája, Magdalena Alár. Večer si ľahla, boľasti necítila, ráno keď ju zobudil chceli, už mrtvá bola. — Valent Kákos 4-ročný bohoslovec v Nitre v 26. roku veku svojho 28. apríla. O. v. d. m. P.

V Piešťanoch kvostný pomník vystavili nebohej kráľovnej Alžbete v parku kúpeľa. Okolo neho aj stromy sú posadené na jej pamiatku.

Dedič trónu Fraňo Ferdinand zdržuje sa v Budapešti, kde mnohí boli uňho na výsluchu.

Pre učiteľov. Dr. Michal Szabó, kráľ. škol-dozorca v Nagy-Enyede (Alsó-fehérmegye) vydal zna-

menité dielo „Tanítók jogai és kötelességei“, ktoré tak učiteľom, ako aj duchovenstvu čo najvrejšie odporúčame. Cena: 2 zl. 60 kr.

Milosť Ducha sv. 33 roční četník staroverec Juraj Boer v Homród-Karácsonyfalve katolíkom sa stal. V teže fare katolíčkami sa staly aj staroverka Lujza Urus, mitárka Anna Maria Gergely, Barbora Demeter (kalvínka); mitár Ján Lázár tiež sa stal katolíkom. Vyznanie viery všetci složili do rúk Jána Szekeres, tamejšieho farára. — V Offenbani Sara Kolozsi opustila mitársku vieru a stala sa katolíčkou. Do lona cirkve ju prijal Anton Pasko.

Vacovský biskup dr. Konštantín Juster už od dlhšieho času je chorý, jeho stav je s dňa na deň neprajnejší.

Pastiersky list. Andrej Pôda, opátfarár v Soprone ťažko bol ochorel. Teraz ale na koľko na tolko sa už dobre cíti, z ktorej príležitosti nasledovné premilé a vzácne riadky dostal od svojho apoštol-sky smýšľajúceho výborného biskupa dra Jána Zalka:

Dôstojný Pán Opát-kanoník!

S radosťou som sa dozvedel, že váš zdravotný stav sa polepšil. Ja sa trápim, ako lazar, vo všetkom som utisnutý na pomoc iných. Viem síce, že mi vďačne pomáhajú, preto ale lutujem ich. Trpezlivo znášame, čo Pán Boh na nás naložil. Pozdravujem šopronských veriacich. Veľa radosti, mi skytli v živote svojou vernosťou vo viere. Oh kebych ich len ešte raz vidieť mohol. Lekári ma síce tešia, preto ale moje údy sú veľmi chromé. Jeho vôľa je smerodajná, ponevác On je pánom života a smrti.

Láska Pána Ježiša a ochrana prebl. Panny Marie buď s veriacimi šopronskými.

Toto Vám praje váš chorý biskup *Ján Zalka*.

V Rábe, 22. apríla 1899

Zmizla 19-ročná deva Anna, dcéra Jána Komacka, gazdu to v Gbeloch. Od 9. apríla ju hľadajú.

Mešťanostu nemôže dostať Skalica, lebo sa nikto nehľási na tento úrad.

Uskočil bankár Fridrich Thiele, ktorý v Berlíne nechal 60 tisíc zl. bursových dlhov.

Proti alkoholismu. V Pešťbudíne idú založiť spolok, ktorého členovia musia sa zaviazaf, že nebudú užívať žiadnych liehových nápojov. Tento spolok zariadi potom dva hostince, kde sa nebudú žiadne liehovové nápoje predávať.

Požiar vo Veľkej Bytči. 23. apríla vo Veľkej Bytči horelo. Zhorelo 49 domov.

Nehoda na mori. Z Triestu v sobotu oznamovali, že rakúsky parník „Flink“ srazil sa o 2. hodine po polnoci neďaleko Istrie s druhým rakúskym parníkom „Petka“, prináležajúcim plavebnej spoločnosti dubrovníckej. Následkom srážky parník „Flink“ utonul. Ale ľudia zachránili. Parník „Petka“ plával ďalej svojou cestou, k Triestu.

Nešťastie. Kde vteká Kysuca do Váhu, je krúťňava, alebo, ako v Žiline vravia, „vír“, v tomto víre

skoro každý rok zahynú životy pltníkov alebo kúpa-
júcich sa cudzincov. Tohto roku prvú obeť pohltil
v noci zo dňa 22. na 23. apríla. Išla plť dolu Kysucou
neskoro večer. Váh bol veľký a skrze to vír mohut-
nejší a rozsiahlejší, než obyčajne. Plť mu nevykáro-
vala, zachytilo ju a krútilo a ponorovalo do samého
rána, kým ľudia z brehu neprispeli na pomoc. Z plt-
níkov sa jeden utopil, druhý zostal na živu.

Kade ľahšie. Sentešský žandársky poručík Do-
roghy József zmizol zo Sentešu. Z Berlína písal žene,
aby ho nečakala, že sa už viac nevráti.

Povrchnosť. V Segedíne jeden zápisník u súd-
nej stolice ako by najatý bol, tak podpisoval akty.
Nedávno si s ním spravili žart. Vystavili jednu aktu,
v ktorej je nad tým zápisníkom ortel smrti vyrieknutý.
Potom ale aktu mu poslali. On ju podpísal, pravda,
ako obyčajne, predbežne ju neprečítal. Teraz sa mu
mnohí smejú.

Luccheniho trápí svedomie natoľko, že sa
už viac ráz života chcel zbaviť. Lenže veľký pozor
dajú naňho, aby cítil tu na zemi už ťažkosť svojho
hriechu.

2279 židov pomaďarčilo vlni svoje meno.
Tak sa množia u nás noví hazsfici.

Na rýchlik strelil ktosi v stredu a síce tri
razy vtedy, keď do mesta Triest šiel. Jedna žena je
ranená. Kto to mohol byť, nevie sa doposiaľ.

Potrestaný poručík. V Plevji u pluku 37.
poručík Hugo Varek neverne manipuloval s peniazmi
na seba sverenými. Lenže vyššie dôstojníctvo prišlo
tomu na stopu a zbavilo ho šarže, teraz čo obyčajný
vojak musí sa trápiť a kaprála poslúchať.

Rýchlosť vlaku. V lete (od 1. mája) je možno
z Pešti do Berlína prísť za 16 hodín. Vlak ide na Ga-
lantu a Žilinu. Z Pešti vyjde o 6 hod. 20 minútach,
v Žiline bude o 12. h. 25 min., v Berlíne bude o 11
hodine 19 min. Kto má dudky, ľahko si môže obreť
Berlín.

Banda. V Pešti prišli na stopu sriadenej bande,
ktorej činnosť pozostávala z klamu, krádeží, vlamo-
vania a falšovania listín. Mala stanovy, predsedu, zá-
pisníka, pokladníka a zvláštnu tajnú reč. Korisť roz-
delili vždy čo dividendu.

Kaviareň čerta. V Paríži teraz vystavili ka-
viareň čerta. Všetko tam pripomína človekovi peklo.
Hrúza prechádza špičky človeka v tej kaviarni zvlášte
zpočiatku. Podobizňami tých najošklivejších zviereniec
sú plné steny.

Súboj žien. V Paríži spisovateľka Frieterika
Bernabo pre jeden román vyvolaná je na súboj diva-
delníčkou Cezol. Mnohí sú zvedaví na výsledok súboja.

Proti duellu. Správa ev. kollegiuma v Prešove
bola na návrh professorského sboru vyniesla uzavretie,

aby tí právnici, ktorí sa duellovali, boli pozbavení
všetkých dobrodení a na jeden školský rok relegovaní.
Takto potrestaní smú síce i naďalej ostať poslucháčmi
ústavu, ale pre najmenší priestupok budú definitívne
vytvorení z ústavu. Kollegium upravilo na ministra
osvety prosbu, aby toto ustaoovenie bolo rozšírené i
na všetky ostatné vysoké školy.

Na sochu Alžbety, nebohej kráľovny našej,
doposiaľ sa už nasbieralo 564 tisíc zl., oznámené je
ešte 80 tisíc zlatých, dohromady tedy bude toho asi
650 tisíc zl.

Kreštánská štedrosť. V roku 1898 Julo Me-
szlényi, biskup v Satmáre, vyše 21 tisíc zlatých rozdal
na dobročinné ciele.

Hrozný požiar bol v komárňanskej obci Gute.
5000 ľudí je bez prístrešia. Veľa statku tam zahynulo.
Škoda učiní asi poldruha milióna zl. Staio sa to 24.
apríla cez obed. Aj fara zhorela.

Aj v zemplínskej Veľejte zhorelo dohromady 210
stavísk, škoda obnáša asi 90 tisíc zl.

V Španielsku voľba senátorov tak sa skončila,
že je zvolené 110 vládnych, 50 liberálov, 7 členov
strany Gamazovej. okrem toho je ešte 11 iných zvolené.
Väčšina vlády je 40.

Veľa tisíc robotníkov nechalo v Budapešti
1. mája prácu stáť, aby sa radili o polepšení svojho
položenia. Pod Bánffym násilie hrozným činilo tento
deň, teraz ale žiadneho neporiadku nebolo, robotníci
sa dosť ticho radili, pod večer si ale zaskočili pri
hudbe a sklenici, ako zajac pri čerstvom skoku. Bánffy,
Bánffy, dokedy budeme ťa ešte spomínať, ako Piláta
vo „Verímboha“?!

Vo sne zabil sekerou Jozef Pinke roľník v
Börgönde Štefana Péter. Pre čosi sa povadili, zlostou
pomsty zaslepený Pinke sekerou rozštípil hlavu Pé-
terovi práve vtedy, keď tento spal. Pomsta ešte aj
kreštana je v stave hovädsky smýšľajúcim a jednajú-
cim učiniť. Bratia, chráňte sa pomsty.

32 falšovateľov peňazí stálo nedávno pred
súdnou stolicou v Budapešti. Statočnou prácou predsa
len najďalej dôjde človek.

Vražda. V Polne, na česko-moravskej hranici,
našli zavraždené dievča pri okolnostiach veľmi podo-
zrivých. V Polne 16 žandárov dňom i nocou stráži
nad bezpečnosťou — nie diev, ale tamejších Židov.
Dievča volalo sa Hrúza. Dľa znakov vrahovia alebo
zakosídli ju šnúrou, vtáhli do lesa a úderom po
hlave omámili. Neďaleko miesta videli istého Hülsnera
a našli tam i jeho palicu. Z domu tohože Hülsnera
večer po vražde vystupoval smrad zo spálených šiat.
Po troch týždňoch až prišli z Prahy tajní policajti,
aby veci išli na koreň. Hülsnera zadržali. Vražda stala
v Zelený štvrtok o 6. hodine.

Levočská púť. Kto by mienil tohoto roku zas účasť brať z Liptova, Oravy a Tenčína aneb Turca na levočskej púti, ten sa nech u dôst. pána farára aneb u niektorého horliteľa h'ási, ktorí, takýchto počef, budú láskaví razom mne oznámiť, aby som ešte na čas jednému každému pútnikovi svedectvo odoslať mohol, dľa ktorého by za pol ceny ta i nazpät z Iglova po železnici cestovať mohol. Na ktorejkoľvek teda stanici košicko-oderbergskej železnice v Liptove, O.ave alebo krajom Turca, môže pútnik účastným sa stať tohoto lacného cestovania, ak skrz mna vystavené svedectvo preukáže pri kasse ya stanici. Termín prihlásenia sa ku tejto púti je 15 júni. Všetkých pútnikov ešte zavčasu o tom upovedomím, kedy, s ktorým vlakom a o ktorej hodine sa z patričnej stanice pohnú. Dano v Habovke, pp. Zuberec, (oravská stolica, dňa 17. apríla 1899. *Ján Hattyár*, habovský farár a vodca levočskej púte.

Mamut. Pri Kráľovej H adci našli pozostatky mamuta. Dosiaľ vykopali spodnú saňu, v ktorej nachodí sa na každej strane jeden čenový zub; každý váži 5 kilo. Ďalej vykopali 11 rebier a 5 kusov chrbtovej kosti; mohutný kĺb začínajú obkopať a dúfajú, že sa podarí vykopaf celú kostru obrovského zvera. Kostra nachodí sa v hĺbke 2 a pol metra pod alluviumom hlíny a piesku. Miesto, kde sa kostra nachádza, obnáša skoro 8 štvorcových metrov.

Dva roky žaláru za jeden pár zlatých gombičiek. Julius Neigenhofer ukradol kapitánovi bar. Vilovi Seldenneckovi jeden pár zlatých gombičiek. Založil ich za 5 zl. a potom sa za tie peniaze so svojím kamarátom zabavil. Krádež v,šla na javo a rábska kr. tabuľa posúdila ho na dva roky do žalára, jeho kamaráta na 10 dní do väzenia. — Mal urobiť falošnú krídu na niekoľko tisíc zlatých, alebo nejaký iný novomaďarský prečin, a bol by lepšie obišiel.

Korupcia. Koľoman Huszár, radca v ministerstve vnútra, ako už bolo sdeleno, zneužil svoj úrad a potom vyhovárať sa ra kaločskú kapitulú. Ale vysvitlo, že dal opatrovať svoju ženu v krajinskom blázinci bezplatne v drahom osobnom oddelení a pekne krásne vyberal úroky od majetku svojej ženy, ktorý opatruje sirotská stolica. Huszárovi pomáhal pri tom správca b'ázince Niedermann. Za Perczela išlo to, ale nový kurs odhalil manipuláciu vreckových hazafkov.

Nový most ponad Váh. Konečne dožijú sa Bytčania mosta ponad Váh — jestli je to pravda, čo píše „L.“. Minister obchodu že ide dať 230 000 zl. na most bytčiansky, rest má sa zaokryť mýtom.

Žitný chrobák. K tým malým protivníkom ktorí hospodárovi škodu a starosť robia, patrí i žitný chrobák (žitný capík, *sitophilus granarius*). Hovorí sa, že asi pred 150 rokmi bol donesený so zbožím z Azie, a rozšíril sa dosť rýchle po Europe, takže vo Fran-

cúzsku už roku 1768 vypísali odmenu pre toho, kto by vynášiel spoľahlivý prostriedok na hubenie žitného chrobáka. Avšak podnes nenašiel nikto úplne dobrého spôsobu proti nemu.

Púť do Lourdu.

Pohnutie: 21. aug. 1899.

Smer cesty:

Budapešť — Kaniža — Marburg — Pragerhof — Villach — Francensfeste — Ala-Verona — Milano — Genua — Marseille — Toulonse — Lourdes — a tou istou cestou nazpät.

Ceny: I. triedy 220 zl.) Uplné
II. triedy 170 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 100 zl.) 8 dní.
III. triedy 88 zl. bez bytu a zaopatrenia.

Termín hlásenia sa:

Pri ľavnej cene: 15. júna 1899.

Pri riadnej cene: 15. júla 1899.

Obširnejšie vysvetlenie podá a programy posiela

Dr. Fraňo Robitsek,

farár vo Velkom Maroši hontianska stolica.

Púť do Lurdu.

Paray le Monial, Einsiedeln a Wiltena

Povedie: *Gedeon Demeter*, farár.

Pohnutie: 6. júla 1899.

Návrat: 24. júla. Cesta potrvá 18 dní.

Smer cesty:

Budapešť — Viedeň — Linz — Salzburg — Mnichov, Lindau — Zürich — Genf — Paray le monial — Lyon, Toulouse — Lurd — Toulouse — Cette — Lyon — Genf, Zürich — Einsiedeln — Insbruck — Wiltena — Viedeň — Budapešť.

Ceny: I. triedy 245 zl.) Úplné
II. triedy 185 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 105 zl.) 9 dní.

Hlásiť sa možno do 10. júna u výš spomenutého farára, u ktorého podrobný program dostaf

(Budapešť, II. Bombatér 10.)

DOPISY.

Zo ZÁHORIA, 1899. dňa 25. apríla.

Vážený Pán Redaktor!

Tu za horami v mestečku Stupave, kde sa sedliactvo za oného času na tolko dalo zaslepiť, že si ešte aj kresťanské školy svoje so židmi podělilo, začne svitať. — Našlo sa niekoľko horlivejších mužov, ktorí previdiac ten smutný stav, že v Stupave v hlavnej ulici už niet skoro domu kresťanského, a že obchod a kupectvo je celkom v rukách vyvolených, ktorým je potom ľud vydaný na ľubovôľu — utvorili spolok pod menom: „Római katolikus polgári kór Stompán“ — „Römisch katholisches Bürger-Casino in Stompfen“ k tomu cieľu, aby si jeden druhému i telesne i duševne pomáhali. — Zariadili si miestnosti ku spoločným schádzkam, kde si kresťanské noviny a poučné knihy čítajú — seba vzdelávajú — a rozličné života otázky; potreby medzi sebou porozprávajú a popretriasajú. A hľa za ten krátky čas už prevideli, že však by oni mohli, na príklad, aj lacnejšie a lepšie mäso jesť, keby len spolu držali a spoločne si ho zaopatrovali. Stavajú teda jatku kresťanskú, kde chcujú sekať z krmených volov čisté a zdravé mäso po 52 krajciaroch za kilo, kdežto dovčulajší mäsiari sekali to — na koľko viem — za 60 kr. — Ale ešte kresťania ani jatku svoju neotvorili a hľa už počuť, že dovčulajší mäsiari budú sekať mäso za 48 kr. zaiste len preto, aby túto jediná ešte len otvoriť sa majúcu kresťanskú jatku zničili. Avšak za 48 kr. kilo mäsa buďto je možno dať, alebo nie. Až je možno: prečo ho dovčul predávali za 60 kr.? — až je ale neni možno: z toho jasne vysvitá, že to chcujú len k vôli zničenia tej kresťanskej jatky učiť v tej nádeji, že však, keď sa im to pošťastí, potom si doženú ztratu dvojnásobne. Preto majte sa Stupavania na pozore a nedávajte si oči slepiť; rátané je to všetko na vašu ztratu. Už je včul hojnosť všei jakých rečí o vašej kresťanskej jatke, a bude ich ešte aj viac, jaknáhle sa on otvori; ale to všetko nech vás nepomýli! nedajte sa odstrašiť a tým menej odviest od spoločnej dobrej veci! — Pôjde to, a dobre to pôjde len vytrvajte!

Vôbec kresťania by mali vo všetkom lepšie spolu držať; mal by jeden druhému dopriať; jeden druhému pomáhať — každý podľa sily — vedomosti — a stavu svojho tak, jako to vidíme u židov. U tých veru najdu ani jedného, ktorý by sa od druhých odtrhol a na príklad na protivnú stránku pracoval, jako to kresťania bohužiaľ často činievajú. A toto by sme sa mali od nich naučiť, lebo len spojenými silami sa môže prísť k víťazstvu. Zakiaľ sme my kresťanský ľud každý len pre seba a nedržíme dobre spolu; ba

zakiaľ sa dáme za výhru biedneho krajciara od druhých kresťanov odtrhnúť: za ten čas svorno spolu držiaci židia, bárs ich je len troška oproti nám, robia s nami, jako sa im ľubi. Kupujú od nás výrobky naše začo sa im ľubi; predávajú nám čo len chcú — a jako chcú — a kedy chcú — ba keď je aj nejaký ten groš zo spoločnosti na vydaj, ku ktorému predsa len kresťania hodnú väčšinu dať musia: aj ten nemôže obdržať žiaden kresťan — a to všetko preto, že oni spolu držia a my sme jako snopy rozviazané ktoré i ten najmenší vietor roznoší; rozmetá po celom poli. Preto pozor! berte si k srdcu to heslo, ktoré nám „Kresťan“ na prvej strane svojej bez prestania odporúča: „Kresťania! kupujte len u kresťanov!“

Konečne pochvalu vyslovujeme tým mužom, ktorí tento krásny a kresťanskému ľudu veľmi prospešný spolok započali a utvorili!

Obzvláštna chvála patrí vznešenému pánu Protektorovi, že sa tohoto spolku zaujal. A preto aj z najhlbších útrov srdca vinšujem, aby mu Pán Boh mnohé a blahé letá dopriať ráčil.

Tak tiež chvála budiž tým všetkým, ktorí sa okolo tohoto krúžia shrmaždia; pri ňom vytrvajú a ničím sa od neho odtrhnúť nedajú. Nazdar.

Jeden zo susedov.

—
V STUPAVE, 1899. 4. mája.

Váženo Ctený Pán Doktor!

Prosím, ráčte týchto mojich pár riadkov v našom milom „Kresťane“ uverejniť.

My remeselníci, od tej doby, čo nám cechy prestaly, to jest od roku 1873. sme chodili jako ztratené ovce, jeden druhého si ani nevšimnu, v predošlom roku ale sa nás pár do hromady sišlo a radili sme sa o tom, že si založíme jeden katolícky čítací spolok, lenže sa to fahalo až do 20. februára tohoto roku a tedy sa nám podarilo s pomocou Božiou do 68 členov spisať, tak sme porád aj stanovy napísali, a našej milej novej vláde odeslali, aj nám dosť skoro potvrdené z Pešti zpiatky došly, medzi tým ale krivonosí začali všelijaké komedie a pletky robiť, že my začíname „Antisemitenverein“, my sme ale nezačali nič takého, jako si oni myslia, my len chceme sami sebe pomôcť.

Máme tu v Stupave dvoch mäsiarov židov, ten jeden už tak zbohatoľ, že mu u nás páry neni, mäso seká po 60 kr. kilo a to isté mäso posiela na dediny po 48 kr. kilo, a to už trvá u nás 30 rokov.

Včul sme si my aj katolícku jatku zavedli, ktorá bola 30. apríla otvorená, mäso sa v nej sekať bude za 52 kr. kilo.

Valné shrmaždenie sme mali 23. apríla, náš predseda to jest velebný pán farár Ignác Gond, nám držal velice peknú reč, jako máme my kresťania spolu držať.

Velebný pán farár stupavský Ignác Gond daroval jednu veľkú kasňu a čítace knihy vo troch rečiach pre náš spolok katolícky, nech mu to Pán Boh zaplatí. S Pánom Bohom sme začali v našom spolku pokračovať; 30. apríla sme mali v stupavskom kostole veľkú sv. omšu, slúžil ju z Prešporka z veľkeho kostola veľkomožný pán priepošt a kázeň držal jeden velebný pán Jezuit z Prešporka.

Z kostola sme šli všetci zas do nášeho katolíckeho kasína, kde zas velebný pán farár stupavský všetkých pozdravil a jednu utešenú reč držal. S najhlbšou úctou.

Remeselník.

HOSPODÁRSTVO.

Keď koňovi pritlačíme rukou hrdlo (gagor) a kôň hneď začne kašľať — možno sa domnievať, že kôň trpí nemocou pľúc na pr. že má pľúcne cievy zašliamované — katarh. Dobrý znak je pritom, keď kôň zakašle jasným silným hlasom. Ponevác v takom prípade nemoc obyčajne nie je zastaralá, dá sa dosť ľahko liečiť. Ale keď je kašeľ temný, nehlasný, a kôň jednozadruhým viackrát „oddíha“ možno myslieť, že je nemoc staršia a ťažko sa lieči. Podobný kašeľ mávajú i kone trpiace na záduch a často i kone s utajenou sopľavou nemocou.

Sliepky rady žerú varené zemiaky, ale je to pre ne nedostatočná výživa, ponevác zemiaky obsahujú v 1 kilogr. len 20 gramov bielkoviny, a sliepka ak má rásť a vajcia niesť, potrebuje denne až 15—20 gr. bielkoviny. Avšak sliepka nesnesie toľko zemiakov, preto treba dávať jej zemiaky smiešané s mliekom, otrubami odpadkami mäsa (posekané blany a žilky), tedy takou potravou, ktorá obsahuje dosť bielkoviny. Sliepky samými zemiakmi za dlhší čas chované, dostávajú hnačku, chudnú, ľahko i dochnú. Kde jesto na blízku pivovár alebo sladovňa, pridávajme sliepkam sladového kvetu.

Kuriny a husince obzvlášte v jaseňi a v zime mávajú nevolaných hostí: tchorov a kuny, ktoré často vypustošia všetku hydinu. Preto chráňme sa proti nim tak, že na prihodných miestach, kadiaľ títo záškodníci musia prechodiť, postavíme dobré klepce s újesťou. Klepec prikryjeme opatrne plevami a za újesť položíme skazené vajce, nahnílu rybu alebo hlavu zo sledy (haringa). Rozumie sa, že klepec musí ležať na takom mieste, kam sa hydina a domáce zvieratá nedostanú.

„H. N.“

ODKAZY REDAKCIE.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Krešťana“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Tí všetci, ktorí ešte nedoplatili na „Krešťana“. napomínajú sa, aby to čím skorej učinili, ponevác v protivnom páde prinútení budeme im noviny zastaviť.

A. B. v Myjave. Nemáme o tom vedomosti. — *J. L. Druhý* raz si vylepte okuliare, a tak čítajte odkazy. Dva poslednie riadky prvého politického chýru v tlačiarňi byly písané bez môjho vedomia, preto vynikaly takým výborným pravopisom. — *V. Z.* Proti veku nenie lieku. — *Juro Bojsaženy v Čachticiach.* Keď ste vy takým figliarom na kartky, zvedavý sme či ste i v hádkach tak sbehlý. Sedí pán v poli — v červenom kamzoli; — na hlave má čapíčku, — a v zadku zas paličku, v bruchu ale krúpy. Čo je to? (вядіс) — *Priateľ ľudu vo V. B.* Pán Boh zaplac vaše riadky. Keby to len častejšie bolo. — *Jožko Lapaj v Trebatíciach.* Nespoliehajte sa na to, lebo však zlaté býva, prehovieva. *J. B.* Srdečný pozdrav, bár ste neni Václav. A kassa má ešte vždy nepriateľov? — *K. J.* Dajte tomu liberálovi pokoj a myslite si, že nebude zo psa slanina, ani z vlka baranina. — *Jozef Kocúr.* Ten skutok o vela lepšie vypadol, nežli vaše meno. — *Ohio.* Vy by ste sa veru nikoho ani len žida nebá i, keby ste strachu nemali. — *V. J.* Vaše obávanie veru má základ, keď sa v posteli tak trepete, jako prasa vo vreci. — Vaše riadky, p. V., byly tak múdre zostavené, že vy pod istým otruby nosíte po čapícou. — *Rudolf Orel v Orave.* Darmodaj zomrel, nastal už vydrigroš. — *A. H. v Liptove.* Odpusťte, že sme vás neodprevadili, ale veru tak nás bolela hlava, že sme celú noc skoro nič nespali. — *Starostlivý otec v Orave.* To si dobre vryte do modzgov, že čnosť rodičov je najbohatším dedictvom detí. *Jozef Špekulant.* Nevie, prečo ste naraz tak utíchli. A veď vaše špikované zprávy vďačne čítali aj Trebatíčania. — *Ján Utrápený v Uskoku.* L'úto mi je vás, keď aj vy máte takú manželku, jako ten chudák, o ktorom keď sa pýtali priatelia, čo bolo jeho poslednie slovo; odpoveď tak znela, že on nemal poslednieho slova, lebo jeho manželka stála pri posteli, keď umieral.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je uno-vánie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý pošťový úradník úplne za darmo. Keď by

niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho dať u poštovej direkcii. Vedť to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osôh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné

Knižná polica.

Slá a B. Srd u, modlitebná knižka pre čitateľov najsl. Srdca J. zisovno. S. stavil Andrej Kubina, jezuit v Tr. ave. D. uhé vydanie. Cena?? Vrele odporúčame duchovným, aby toto d. elo cim horlivšie rozšíro. ali.

Príprava ku sv. spov. di a sv. prij. maniu. Toto asi 80 strán obsahujúce dielo, ktoré je spolu i modliaccu knižkou, stojí broš. 10 kr.; viaz. 15 kr. Soslovenčil ho dr. Jozef Janda. Dostať ho u veľk. p. Lujzy Csery (Budapešť, VI. Podmaniczky u. 15). Vrele ho odporúčame.

Budapešťianske obchodné zprávy

1. Zbožie. Pšenica (zito) banátske 10.00—10.30. Od Tisy 10.10—10.45. — Od Pešti 10.05—10.40. — Zadunajské 10.05—10.40.

Raž 7.75—7.95.

Jačmeň na krmenie 6.20—6.55. — Do pálenice 6.60—7.40. — Na pivo 7.60—8.40.

Oves 5.80—6.15.

Kukurica 4.65—4.70.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
17.30	16.70	16.—	15.30	14.80	14.—	12.90	10.50

7½	8
3.60	6.00

Otruby fajnové 3.95, grobovité 3.95.

3. Strovy. Veľká biela fyzula 7.50. — Malá 7.75. Hrach 11.13. — Pšeno 04.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.

4. Semä na sejbu. Červená datelina 45—55 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 46—52 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50.—

5. Hyd a vajca. Kura 60 kr. — Sliedka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 2.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.

6. Svine. Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

7. Telce. Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.

8. Masť a slanina. Sviňská v sudoch 58—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 60—67 zl.

9. Remeň funtový od 14—18 kl. terey 142—144.

10. Kraviny vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. Tefaciny barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. Potrava. Seno. Lúčne seno 2.00—3.00 kr. — Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.90 kr.

Na základe viacročnej zkušnosti dokázané je, že najdokonalejším striekajúcim strojom je Vermorelský

Cisársky strekáč,

ktorý doposiaľ vo všetkých závodoch všade dostal vyznačenie. Tak je robený, že zapchať sa nemôže. Najnovšie mustry z r. 1899. Cena i so zaobalením

len 12 zl.

Objednať sa môže u

JOZEFA SOHRA v Somogy-Szille.

S dobierkou, alebo s predbežným poslaním peňazi. Objednať čím skorej prosíme, aby sme zavčasu mohli vyhoveť žiadosti.

Úplná garancia!

Moje srdco také

a tvoje je jaké?

Cena 4 kr.

Toto utešené dielo vidata

„tlačiareň sv. Gerharda“.

Vrele ho odporúčame
l'udu.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE

LEN VYDAVATEĽSTVO

„KREŠTAN A“ PRIJÍMA.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv. Gerharda otvorila

obchod katolíckych kníh.

Tento katolícky obchod zamýšľa sústrediť tak uhorské, ako aj cudzozemské diela katolíckeho spisovateľstva, na sklade má maďarské, nemecké a slovenské modliace knižky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Budapešť, VIII. Práter u. 44.).

NEMOCNYM L'UĎOM POTECHA A POMOC

ktorí na stužkovú hlístu a na žalúdok trpia.
Stužková hlístu i s hlavou vyženie sa bez boľasti za šesť minút.

Ochranný znak.

Pravdivé dostať jedine v lekárni **JOZEFA SCHNEIDER** v Rešici, hlavná ulica 6. (Dolnie Uhorsko). Za rýchly a bezboľastný istý účinok rukujem. Neškodí, bárs nenie stužkovej hlísty. Vek udať treba. Zákonne chráneno. Jedna škatula s doberkou 3 zl. 60 kr. Znak stužkovej hlísty sú tieto: Bledosť tvári, mútny zrak, svetlé prstene okolo očí, chudnutie, nečistý jazyk, netúženie po jedle, človekovi zle prichádza, vracal by a závrat má, veľa šlajmu, vpuchnutie tela, žalúdok je kyslý, záha páli, grganie, pichanie a boľasť v črevach, klopanie srdca, neriadne koiuje krv, u ženských hlavy boľenie, náchylnosť k zrovenosti, žiadanie smrti, zunovanie živeta. — Ďa'ej dostať tu i všade v lekárňach **Antonové tašky Schneiderové**, ktoré sú ešte neprekabátené z ohľadu účinku. — Jedna škatula stojí 2 zl. 50 kr. Pri tuhej boľasti veľká škatula 4 zl.

Opravdivo dostať, jedine v lekárni **JOZEFA SCHNEIDERA** v Rešici (Dolnie Uhorsko).

Prosíme pozor dať.

V Maďarorságu veľmi je rozšírené v obchode zavratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavratnikom trochu na prsty klopol, všemožnými figľami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarorságu nedržím ani jedateľa ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa môže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosy. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytili. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými liškavými výrazmi vychválenými kosámi týmto dopieravým odpredavačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovela žiadost' kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Tofkých a takých uznání pôvod je ten, že je ona trváca, ani pritvrdá, ani primáká není a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, pretože následkom tohoto obyčajne zmäkne zadná časť kosy.

Veľa gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, pretože ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosiť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona“.

Zdĺžka cmtrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kusa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 kr.

Amerganský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Striedorno-ocelová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosí, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričítá. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: Ocelová kosa sv. Antona Sohra.

Obrázkový cennoslov zdarma.

KATHREINEROVA

Kneippova
sladová káva.

Baběnko aj mne!

Najobľúbenejšia káva v premnohých rodin. — Od veľa rokov dokázala sa ona byť tým najvýbornejším doplnkom k obyčajnej káve. Lekári ju odporúčajú deťom, slabým, pri chorobách ne vov, srdca a žalúdka čo jedinne zdravý dôdatok k obyčajnej káve.